

ROMAN O TRUSNOJ PAMETI ZBILJE U TRAJANJU

(Đorđe Pisarev: *Na mesečevom mostu*, Agora, Zrenjanin – Novi Sad, 2022)

I tako, dok sa puno pažnje iščitavanjem nailazim na detalje književne toponimije Đorđa Pisareva, usputno razaznajem egzistencijalnu geografiju ocrtanu životnim me-nama, ne samo ličnim. Džungla je u nama, a pisac, i u ovom slučaju, može imati ulogu botaničara i izigranu fa-cu biologa. Pisarev klovnira u svim pravcima i sav je u gli-bu ćilibarske smole zlatno prozirne sa svih strana. Nad-net nad pošastima, ukletom grozomorijom, prokletim utvarama i zlim nakanama, on je ukrštenim basnopisom i pripovednim finesama oslikao još uvek divlju nizinu ne samo ljudske obrazine u podvalnim kerefekama nad koji-ma se šire smicalice i belosvetske laži. Pisarev pisanjem uvećava virusnu kap i razgovorno, opet, u raznim pravci-ma cirkuske vratolomije, upitno traga zašto *svet više nika-da neće biti isti* iliti nalik onom dojučerašnjem, pre nego

što ga je *virus strefio u emocije!* Da, na pozorišnoj bini menjaju se kulise i kostimi, ali ge-ste aktera među tim kulisama su vazda slične. Elem, Alber Kami je napisao *Kugu*, razja-snio je kako se ona nastanjuje pred očima stanovnika koji su ubeđeni da *vetar prenosi zarazne klice*. Da li je noć punog meseca nad stanovnicima *Virus sitija* dopisno bliska fran-cuskom romansijeru? Jeste.

U romanu Đorđa Pisareva nastaje drama izolacije kada *Gradsko zelenilo* menja na-ziv svoje firme i farba se u *Gradsku tminu* raznoseći, u ravnomernim vremenskim inter-valima, hranu građanima, *ukoliko neko ne otvori vrata tog dana ostane gladan*. Ali zato su tu knjige davno razgoličene književnosti uz Tarzana i raskalašno nestašnu devojkicu Džejn sa, opet, romantičnim pustolovinama Tarzana među majmunima, jer, usputno rečeno, i Stivensonova ostrva sa blagom jesu *fenomen koji se ne sme preskočiti*, naravno, bez Tar-zana. Robinsona i Gullivera ovoga puta nećemo spominjati da nam ne bi zamorio onaj be-losvetski lažov Minhauzen.

U marnim opisanim Đorđa Pisareva i *biljka u skromnoj saksiji* zabavlja samotnog čitaoca uz maštovito zagonetne sumračne džungle osmišljene u ilustrovanoj kubaturi mesečarske mašte Nastasje Pisarev. Čerka Nastasja i u ovom romanu isleđuje oče-v opisni slučaj. Da li iz naslućenog slučaja sklopčane planete kaplje nafta iscedenog neba nad

pustinjom, bez kišne kapi ili pesak postaje, iznova, satni mehanizam? A, možda su, golubovi *prestali da lete i veštom mimikrijom u podzemlju glume pacove*.

Podseća nas Pisarev na gradske fasade sablasno napuštenih zgradurina oslikanih rukom Đorđa de Kirika, uz epilogno songiranje stihova kao u davnim predstavama Bertolda Brehta, uz napomenu *da na Novom Zelandu ima više ovaca nego ljudi*.

Vešto umeće Đorđa Pisareva jeste *kategorija Nečega bez kraja* u očima bandoglave magareće stvarnosti: što pandemija duže traje – umnožavaju se simptomi. Nimalo naivna dijagnoza, što bi epilogno, namerno, zafrljačio perom Pisarev: *Na kraju, bilo je dovoljno da čovek bude živ, pa da to bude znak da je smrtno bolestan*. Ko je tu kome zagubljen, ako već nisi, upravo, ti sebi samom, kako bi zakovrnio i Džon Bart spram dokonih frkadžija Džejn Ostin. Pisarev piše o sivilu koje se može nazvati životom uz svinjske obore i kokošinje, njegov je zakovrn. Zar vam se ne čini, dična gospodo, da tavorimo u najezdi svekolikog straha razasuti *po svojim mračnim stanovima*, među čijim zidovima se još uvek može disati, diskretno? Jezik romana je u finom stilu ironičnog vešeraja raspričan, dok ti poput Starog Mačka, opet, u romanu, čekaš da se *telesni ritam izjednači sa ritmom svemira*. Hronika zemaljskih dana se inventariše i s one banalne strane uz slušalice u ušima dok ti se u glavu uliva komplet *Larusine enciklopedije*.

Pisarev jeste, da otvorimo kartaški špil stvaranja do zadnje karte, stilski adut, koji je bez premca u srpskoj knjizi, sav u sintezi stilova. Njegove tetive u odapinjanju strelovite rečenice kreću se od fantastike do hiperrealističkog narativa. Njemu je, sa te strane, ravna samo poetika Popa D. Đurđeva. Dijametralna bliskost u totalnoj različitosti.

Roman raspičava pristiglu oluju sablasno intrigantne tišine. Mećave su ledene. Orkanski vetrovi veslaju lađu orahove ljuske. Dok čitaš, osluhnuto slutiš eho oraha koji se kotrlja niz krov i muklo pada u duboku travu.

Pisac marno zastaje pred prazninom u punom beznađu građanskih duša, lamentirano zagledan u Galaksiju, *uzaludno pokušavajući da iznova pokrene časovnik svog života*. Da li je ovo roman apsurda ili je knjiga samo dopisana da nam se prikaže kako *književnost može da dopusti, i danas, priču u kojoj se ponavljaju čudesa prvobitnog, neobičnog, tajnog, nedostižnog*. Ako je to centralna greda njegove književne kuće, a jeste, opet, vredan je sinopsis za razumevanje njegovog romanesknog štiva i, naravno, usputno, valja nam izdržati udare realija o tu istu gredu. U svakom slučaju, ovo štivo napisala je ruka zaražena životom; zamorno srce nad tajnom isprepletanih misli kada jednim zagledom u tminu shvatiš *da na nebu ima više zvezda nego zrnaca peska na Zemlji*. Uostalom, robovi smo ko zna čega, dovoljno rečeno kako bi shvatili, kako smo malo sati i dana, meseci i godina *proveli slobodni i neopterećeni*. Zakopani se rađamo da bismo iznova bili zakopani. Pisarev piše o prtljažnom teretu naših godina čije boje pripisujemo rođendanima.

Dokolice životnog zatočeništva jasno kazuju *da za dobru tišinu nema lošeg zvuka*. Pisarev opisno munjevito crta. Njegova rečenica ume da se vrati zagubljenom koferu i da ga prtljažno kompletira sa staničnim peronom romana. Književna lupa ovoga pisca kao balon lebdi iznad džungle kojom se tešimo. Da, tako je *zlo posejano na plodnom tlu dokolice*. Alber Kami bi zasigurno dao za pravo Pisarevu kako *Francuska je samo mit, baš kao*

Atlantida... Andre Malro bi se zamislio, ali bi pouzdano klimnuo glavom. Pisarev ume rečenično da stripuje, rečima da dribluje. Virusno je zasut *smelim i drskim* književnim umećem, on je kaluđer koji valjano pretresa sopstveni manastir ne bi li spoznao uslikane svetitelje na freskama čije divotne tajne svetlucaju Svemirom. Da, Pisarev jeste pisac jezgrovnog oraha.